

**Handläggare
Sofia Regnell**

Telefon: 08-508 09 021

Verksamhetsberättelse 2021 för Parkmiljöavdelningen norra innerstaden

Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm

Innehållsförteckning

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	3
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	3
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	19
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	25
Investeringar	27
Inkomna synpunkter och klagomål.....	29

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

◆ Uppfylls delvis

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning Kungsholmen 62 % Östermalm 71 %	65 %	66 %	63 %		73 %	73 %	2021
◆ Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden Kungsholmen 62 % Östermalm 70 %	70 %	68 %	72 %		73 %	73 %	2021
● Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön Kungsholmen 91 % Östermalm 87 %	88 %	86 %	90 %		86 %	Tas fram av nämnd	2021

Nämndmål: 1.2.1. Tryggt stadsdelsområde

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen arbetar systematiskt, strukturerat och resurseffektivt för att invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet ska vara trygga och säkra. Samverkan med lokalpolisområde Norrmalm fortsätter enligt den lokala överenskommelsen. Synpunkter som inkommer från Synpunktportalen, trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och för att genomföra trygghetshöjande insatser. Samverkan kring trygghetsfrågor sker internt inom staden med andra förvaltningar, framför allt med trafikkontoret, samt med externa aktörer.

Kommunikationsinsatser utförs med syfte att stärka den positiva uppfattningen om stadens arbete för en trygg stad.

Förväntat resultat

Invånare, besökare och verksamma upplever att stadsdelsområdet är tryggt. Parker och grönområden upplevs som trygga.

Sergels Torg och Klaraområdet är inte längre en öppen drogscen utan en trivsamt plats där människor möts och vistas. Unga som vistas i riskmiljöer ska lotsas till mottagande, sociala och preventiva aktörer och verksamheter. Området runt Odenplan är tryggare. Tillsammans med andra berörda förvaltningar och myndigheter märks en skillnad på Sveavägen.

Det förvaltningsövergripande preventiva och trygghetskapande arbetet sker systematiskt över avdelningsgränserna. Förvaltningen arbetar med platsamverkan utifrån identifierade behov. Kunskapen kring krisberedskap är hög bland såväl egna som andra verksamheter, skolor och samverkansaktörer. Förvaltningens uthållighet och förmåga att hantera kärnuppdrag och krisberedskapsuppdrag vid allvarlig händelse förbättras ständigt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel invånare i stadsdelen som känner sig trygga i parker och grönområden Kungsholmen 76 % Östermalm 77 %	75	78	70		75 %		2021

Enhetsmål: Parker och grönområden i norra innerstaden är trygga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Parker och grönområden i norra innerstaden upplevs som trygga.

Analys

Under året har förvaltningen fortsatt deltagit i stadsdelsnämndernas samordnade trygghetsarbete och samverkat med polismyndigheten, civilsamhället, andra förvaltningar inom staden och externa aktörer i arbetet med att utveckla norra innerstadens parker och grönområden. Synpunkter som inkommit genom synpunktsportalen, trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och för att genomföra trygghetshöjande insatser. Dessa insatser kan exempelvis vara att förbättra siktbarhet, orienterbarhet och belysning i parker. Det kan även handla om att utveckla målpunkter för att aktivera och befolka olika delar av en park. Även områdets skötsel påverkar den upplevda tryggheten, då ett prydligare och mer omhändertaget intryck gör att platsen upplevs som mer trygg. Under året har förvaltningen även fortsatt stärka kommunikationen kring goda exempel på trygghetshöjande åtgärder i parkerna, i syfte att

stärka den upplevda tryggheten.

Kungsholmen

Hornsbergs strand har under flera år varit ett av stadsdelsnämndens fokusområden för trygghetsarbete och förvaltningen arbetar kontinuerligt med extra insatser för att öka tryggheten och trivseln i området. Under sommaren upphävdes badförbudet längs strandsträckan från Elersvägen till Lars Forsells Gata och sträckan kunde bojas in för att på så sätt förhindra vattenskotrar att komma för nära människor som befinner sig i vattnet och längs strandlinjen. Under sommaren genomförde förvaltningen observationer på platsen för att utvärdera åtgärden efter badsäsongen. Inga vattenskotrar påträffades vid platsen under observationstillfällena. Utifrån sammanställning av synpunkter samt dialog med kommunpolis, sjöpolis, kustbevakningen och Stockholm Hamnar var slutsatsen att sommaren varit lugnare gällande vattenskotrar. Detta kan ha flera orsaker såsom ändrat regelverk gällande vattenskotrar men även till viss del bero på den nya inbojningen.

Längs parkstråket vid Love Almqvists väg i Kristineberg har ny belysning installerats i syfte att öka tryggheten på platsen. Förvaltningen beviljades trygghetsmedel för att genomföra projektet tillsammans med trafikkontoret. På utvalda platser har även buskage gallrats längs med parkstråket för att öka genomsikten och sprida ljuset för att öka känslan av trygghet. Förvaltningen ansökte även om trygghetsmedel för att förbättra stadsodlingen i Sankt Göransparken, men dessa medel beviljades inte.

Under de senaste två åren har förvaltningen arbetat för att skapa en tryggare och trevligare miljö vid Kristinebergshöjden. Förvaltningen bedömer att den nya hundrastgården och stadsodlingen som etablerats under året bidrar till en aktivering av platsen, som också fått förbättrade gångvägar och ny belysning. Intresset för stadsodlingen har varit stort och förvaltningen undersöker möjligheten om en odlingsförening kan bildas till kommande säsong. Förvaltningen mottar inte längre klagomål om att det är stökigt på platsen, utan har däremot fått in mycket positiv respons kring stadsodlingen och hundrastgården under året, och bedömer att platsen nu används på ett annat sätt en tidigare.

Norrmalm

Nätverket som arbetar med trygghetsskapande samverkan i och kring Observatorielunden, Vasaparken och Odenplan har pågått under året. Utöver förvaltningen består nätverket bland annat av polisen, rektorer från skolor i närheten, fastighetskontoret, trafikkontoret och vaktbolag. I syfte att göra Lilla utkiksplatsen i Observatorielunden mer trivsam och omhändertagen har ny markbeläggning anlagts under hösten. Träden runt spegeldammens ena långsida i Observatorielunden har fått upprustade trädgröpar och trasig markbeläggning har åtgärdats. En trygghetsvandring utfördes i Observatorielunden i november tillsammans med säkerhetssamordnare, fältpersonal, parklekspersonal och trafikkontoret. Utifrån detta har bland annat belysningsåtgärder genomförts i samverkan med trafikkontoret. Förbättrad belysning har även installerats i Solvändans hundrastgård under året, i syfte att förbättra trygghet och tillgänglighet.

I syfte att minska olovlig körning och öka tryggheten i Vanadislunden har entrén till parken vid korsningen Sveavägen och Frejgatan upprustats under slutet av året. Detta i form av stora

blomsterurnor som både smyckar platsen med grönska och hindrar bilar från att parkera. Entréytan har även försetts med parksoffor och trasig markbeläggning byts ut.

Planering för upprustning av strandparken Blekholmsterrassen vid Klara Strand, som bland annat syftar till att förbättra tryggheten i parken, har pågått med projektering under året. Byggstart för upprustningen kommer ske 2022. Vasaparkens nya yogapaviljong, som bland annat syftar till att befolka och aktivera den nordvästra delen av parken ut mot Odengatan, invigdes i maj.

Östermalm

I syfte att öka den upplevda tryggheten har förvaltningen ansökt och erhållit trygghetsmedel för slyröjning i Hjorthagsparken och i Ekhagen under året. Slyröjning i Hjorthagsparken genomfördes under våren och slyröjning i Ekhagen påbörjades under hösten och kommer slutföras våren 2022.

I samband med verksamhetsplanen fattade nämnden beslut om att öka trivseln och tryggheten på Gärdeshöjden. Gärdeshöjden är en viktig ekologisk spridningskorridor i Nationalstadsparken och sköts därför som naturmark. För att bidra till att platsen upplevs som mer omhändertagen har slyröjning genomförts, bänkar bytts ut och gatstensytor lagts under dem för att förbättra tillgängligheten på platsen. Vegetationsvård och slyröjning har också utförts i Nobelparken vilket har gjort att parken fått bättre genomsikt och upplevs som tryggare.

I syfte att öka tryggheten på Strandvägen, och bland annat minska bland annat fortkörningar nattetid, har förvaltningen genomfört ett antal insatser tillsammans med trafikkontoret under året. Bland annat har en hundrastgård anlagts i allén längs sträckan. Förvaltningen även sett över möjligheten att, tillsammans med trafikkontoret och exploateringskontoret, göra Finlandsparken trivsammare och med en större upplevelse av trygghet. Under året har slyröjning och nyplantering av björkar genomförts på platsen, under våren 2022 kommer även utveckling av planteringarna genomföras. En mer frekvent städning av parken har också startat under året och kommer fortsätta framåt.

I syfte att öka tryggheten i Humlegården har storvuxna buskage utmed Karlavägen och Engelbrektsgatan beskurets för att både försköna och förbättra sikten in i parken. Storvuxna buskage vid parkens entré vid Runebergsplan har också tagits ned vilket har bidragit till ett öppnare och luftigare intryck med god överblick in i parken. Musikpaviljongen i Humlegårdens nordöstra hörn har rustats upp under perioden med ny belysning och ny markbeläggning, bland annat i syfte att bidra till ökad trygghet i denna del av parken.

En upprustning av entrén till Roslagsparken från Körsbärsvägen har också genomförts för att göra platsen ljusare och tryggare med bättre siktbarhet. Förvaltningen har även genomfört trygghetsvandringar tillsammans med polisen, andra berörda förvaltningar samt allmänhet på Strandvägen, i Tessinparken och vid Universitetet, i syfte att identifiera trygghetshöjande åtgärder.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Anlägga ny belysning längs parkstråket vid Love Almqvists väg i Kristineberg förutsatt att trygghetsmedel erhålls.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Genomföra slyröjning i Hjorthagen och Ekshagen, förutsättande att trygghetsmedel erhålls.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Genomföra trygghetsskapande åtgärder i Vanadislundan.	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: 1.2.2 Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.

Skötsel och utveckling av parker och grönområden inom nämndens stadsdelsområde utgår från mål och riktlinjer i Norrmalms stadsdelsnämnds parkplan. En viktig del i arbetet med utvecklingen av stadsdelsområdets parker är att ta del av och analysera inkomna förslag och synpunkter. Parkerna sköts av upphandlad entreprenör enligt en så kallad funktionsupphandling som utgår från tydliga skötsel mål. Parkupprustningar genomförs kontinuerligt utifrån investeringsbudgeten. Medborgardialog genomförs i större parkupprustningsprojekt.

Förväntat resultat

Kvaliteten på skötseln och renhållningen i stadsdelsområdets parker och grönområden ökar jämfört med föregående år. Parker och grönområden utvecklas i dialog med invånare som upplever att det finns möjlighet till både aktiviteter och rekreation i stadsdelsområdets parker. Utvärderingar av utvalda investeringsprojekt visar att uppsatta mål för parkutveckling är uppfyllda. Parkerna är hållbara, tillgängliga och attraktiva.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel invånare i stadsdelen som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden Kungsholmen 77 %	76	73	79		83 %		2021

Enhetsmål: Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande för alla

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Skötsel, underhåll och investeringar i parker och grönområden gör att de upplevs som välskötta, tillgängliga och välkomnande för alla.

Analys

Den pågående Covid-19 pandemin har inneburit att besöksstrycket i parker och grönområden, främst under våren och sommaren, ökat ytterligare. I syfte att minska trängsel och på så sätt minska risken för smittspridning har förvaltningen fortsatt att stärka pandemirelaterade information vid lekplatser, utegym, plaskdammar och strandbad under året.

För att minska nedskräpningen har förvaltningen, i samverkan med trafikkontoret, via sociala medier kommunicerat vikten av stockholmarnas eget bidrag till en ren och vacker stadsmiljö. I syfte att uppmärksamma det gemensamma ansvaret för våra parker deltog förvaltningen den 18 september i kampanjen Hela Stockholm plockar skräp. Förvaltningen fanns då på plats i Rålabshovsparken, Observatorielunden och på Karlaplan för att dela ut skräppåsar och handskar till alla som ville hjälpa till att bidra till en bättre miljö. Förvaltningen har också genomfört informationsinsatser för att förtydliga hur parkbesökarna kan bidra till bättre vattenkvalitet i plaskdammarna.

För att på ett tydligare sätt följa upp genomförda investeringsprojekt har förvaltningen genomfört en utvärdering av en nyligen upprustad park i respektive stadsdelsområde (Ellen Keys park, Spårvägsparken, Enkehusparken). Syftet med utvärderingen är att dra lärdom och utveckla metoder inför kommande parkupprustningar. Utvärderingen skedde genom att dela ut broschyrer till parkbesökare med frågor om hur väl vi lyckats uppfylla målen för parkens upprustning. Det fanns även möjlighet för allmänheten att besvara enkäten på webben. Utvärderingen av den nyligen upprustade lekplatsen Spårvägsparken i Fredhäll, visade på ett gott resultat då de flesta svarande gav högsta betyg på de ställda frågeställningarna gällande måluppfyllelsen. Utvärderingen av Enkehusparken visade också på ett gott resultat och visade att de svarande upplever att upprustningen gjort att de uppsatta målen nåts i hög grad. Parken får högst betyg gällande trivsamt och tryggt och att den fungerar som mötesplats för alla. Även upprustningen av Ellen Keys park visade på ett gott resultat. En hög andel positiva svar på enkäten tyder på att förvaltningen lyckats väl med att nå sina mål att göra Ellen Keys park till en trygg och blommande oas i stadsdelen med goda möjligheter till lek för barnen.

Under sommaren anställde förvaltningen även i år extra sommarjobbande ungdomar som bidragit till att höja kvalitén på parkskötseln under säsongen då det är högst besöksstryck i parkerna. Förvaltningen haft två landskapsarkitektstudenter anställda under sommaren som bland annat arbetat med uppföljning av parkdrifts-entreprenörens arbete samt besvara inkomna synpunkter från medborgare.

Kungsholmen

Upprustningen av Signalparken i Marieberg, som innebär en större och förnyad lekmiljö och stärkta parkkvaliteter färdigställdes i juni och en invigdes i september. Framtagande av bygghandlingar för Polishusparkens upprustning har färdigställts under året och genomförande av den första etappen startar under våren 2022. I juni avslutades markarbeten

vid Rålambshovsparkens entré vid Smedsuddsvägen och den nya entrén kunde öppnas för allmänheten, med bland annat nya träd- och buskplanteringar. Under sommaren renoverades en av gräsmattorna i Kristinebergs slottspark och återställdes efter tidigare uppgrävning av ledningsdragande verk. Under året har även komplettering av planteringar samt extra bevattning, genom garantiskötsel av det nyligen upprustade parkstråket på Norr Mälarstrand genomförts.

Arbetet med stabilitetsutredning längs Karlbergskanalen har pågått hela året. Tidigt under året upptäcktes att stabiliteten inte är godkänd längs vissa sträckor och en del av promenaden stängdes av för gående, avstängningen kvarstår tills vidare. Då lösningen på stabilitetsproblemet är mycket komplext kommer, efter rekommendationer från geoteknisk expertis inom och utanför staden, en fördjupad utredning, att göras under 2022.

Det systematiska arbetet med parkernas träd pågår, i syfte att skapa ett trädbestånd som är vitalt och håller en god kontinuitet över tid. Trädinventering och inmätning av träd har under året genomförts i Kronobergsparken, Pontonjärsparken, Nelly Sachs park, Kristinbergsparken, Lidnersplan, vid Love Almqvists väg och Ola Hanssongatan. Med grund i den genomföra trädinventeringen vid Love Almqvist väg har gallringsarbeten genomförts i parkstråket för att friställa betydelsefulla ekar. Beskrining av träd har också genomförts i området där behov identifierats för att ge bättre förutsättningar för trädens framtida utveckling.

I samband med att den pågående renoveringen av Tekniska nämndhuset på Fleminggatan, avslutas 2023/2024, finns ett stort behov av rusta de närliggande parkytorna. Förvaltningen har därför tagit initiativ till ett samarbete med fastighetskontoret för att tillsammans ta fram ett underlag för upprustning och hitta former för samfinansiering.

En upprustning av Rinmangården längs Norr Mälarstrand har inletts under året och kommer att avslutas 2022. Bland annat renoveras trappor, murar och räcken och ny växtlighet planteras. I Sysslomansparken har samtliga parksoffor bytts ut till nya. Beläggningar under sofforna har renoverats och gamla papperskorgar har bytts ut mot en nyare modell med mer genomtänkt placering.

Under året upptäcktes brister i kajen/strandskoningen utanför Luxområdet på Lilla Essingen. Genom extra driftmedelstildelning har skadorna kunnat lags under hösten. För de extra parkdriftsmedel som förvaltningen tilldelats har även bland annat nyplanteringar genomförts i Pontonjärsparken, odlingslådor och vattenbehållare till den nya stadsodlingen på Kristinebergshöjden köpts in. Utegymmet i Kronobergsparken har lagats och i Nellys Sachs har nya sandlådor installerats. Nytt träflis har köpts till flertalet fallskyddsytor på lekplatser och nya sandfilter har installerat vid samtliga plaskdammaroch avloppsledningen till plaskdammen i Fredhällsparken har renoverats.

Norrmalm

Observatorielunden har ett stort besöksstryck med mycket slitage, därför har en rad olika upprustningsåtgärder i parken gjorts under året. Lilla utkiksplatsen i Observatorielunden har under hösten fått ny markbeläggning. Träden runt spegeldammens ena långsida har fått nya trädgropar och markbeläggning har reparerats. Ny asfaltsbeläggning har även lagts på sliten gångväg i parkens övre del. Fler parksoffor har tillkommit utmed branta gångstråk i parken.

Planering för upprustning av strandparken Blekholmsterrassen vid Klara Strand har pågått med projektering under året där bygghandlingar färdigställdes i november. Ett konstprogram för parken är beställt och tas fram av Stockholm konst.

Det systematiska arbetet med parkernas träd, i syfte att skapa ett trädbestånd som är vitalt och håller en god kontinuitet över tid, har fortsatt under perioden. Trädinventeringar har påbörjats i Bellevue parken, Spökparken och Enkehusparken. En lekplatsinventering har genomförts under perioden och brister kommer åtgärdas under 2022. För de extra driftmedel som förvaltningen erhållit har bland annat parkbänkar och planteringar rustats.

Bevattningsanläggningar och ledningar i parkerna har också reparerats. I syfte att förbättra tillgängligheten har förbättringar av gångvägar i ett flertal parker genomförts. Under året har även arbete med att avsluta det befintliga parkdriftsavtalet samt förberedelse för uppstart av nytt avtal som började gälla första oktober pågått.

Östermalm

I verksamhetsplanen och i tertialrapport 1 tilldelades förvaltningen extra medel för parkdriften. Under året har bland annat upprustning av gräsytor, parkbänkar och parkvägar samt trädvård har genomförts. En lekplatsinventering har genomförts, och åtgärder utifrån upptäckta brister har genomförts. Under året har förvaltningen även satsat extra på utsmyckning i parkerna i samband med högtider. Pynt och utsmyckning har placerats ut i parkerna i samband med påsk, midsommar, Halloween och jul.

Ruddammsparken, som ligger mitt bland bostadskvarteren i Ruddammen, är en grön oas med ett stort besöksstryck från boende och förskolor i närområdet. Parken har behov av upprustning och lekytan behöver utvecklas. Det fanns även behov av att sanera förorenade ytor som upptäckts i parken, vilket genomfördes under sommaren. En dialog med förskolor och närboende gällande att förbättra parken genomfördes under våren och ett programarbete för upprustning av parken och lekplatsen har påbörjats sommaren. Program för upprustningen kommer färdigställas under hösten och genomförandet av upprustningen kommer ske 2022.

Vid Körsbärsvägens början vid Valhallavägen har Roslagsparkens entrétorg rustats med renoverade stenmurar, ny markbeläggning och nya möbler. De formklippta lindarna beskars och krontaket höjdes för att göra platsen luftigare.

Upprustningen av tre innergårdar på stadens mark i Hjorthagen har fortsatt under året. Under 2020 rustades innergården i kvarteret Dubbelbössan och arbetet med att ta fram ett förslag för innergården på Snitselplan startade under året och upprustningen startade under hösten. Längs med Ekhagens strandpromenad har även den del som består av en bryggspång i trä rustats upp under året för ökad tillgänglighet.

I syfte att göra Humlegården bättre rustad för kraftiga regn, genom att fördröja dagvatten som förväntas rinna genom parken, sökte och beviljades förvaltningen klimatinvesteringsmedel för projektering och anläggning av ett skyfallsmagasin i Humlegården. För att ta fram bygghandlingar för ett skyfallsmagasin i Humlegården genomförde förvaltningen en direktupphandling i början av sommaren. Dessvärre inkom inget giltigt anbud i upphandlingen vilket innebär att det planerade anläggningsarbetet inte kunde inledas under 2021.

Då den planerade förnyelsen av Linnéplanteringen i Humlegården inte kommer att kunna utföras under 2021 lades istället dessa medel på andra åtgärder i Humlegården. Flera åtgärder har genomförts i parklekens utemiljö som att förnya fallunderlagen under parklekens gungor samt inköp av ett nytt pingisbord. Ytterligare insatser som genomförts i Humlegården är renovering av parkens alla små naturstensytor, kompletteringar Rhododendronplanteringar och att måla om låga räcken. Under året har också åtgärder genomförts för att ge Karlavägens mittstråk ett mer prydligt och omhändertaget intryck. Bland annat har planteringar kompletterats. Förberedande planering för att byta ut det befintliga träräcket mot ett av svartlackerat stål längs allén har också genomförts, och arbetet kommer genomföras med samfinansiering med trafikkontoret under 2022.

Under året har även arbete med att tillskapa en minnesplats för Tim ”Avicii” Bergling i Humlegården pågått. Förvaltningen har inlett ett samarbete med kulturförvaltningen och med hjälp av Stockholm konst har ett konstprogram för minnesplatsen tagits fram. Under 2022 kommer anläggningsarbetet av minnesplatsen starta.

Det systematiska arbetet med parkernas träd, i syfte att skapa ett trädbestånd som är vitalt och håller en god kontinuitet över tid, har fortsatt under perioden, då bland annat en plan för vård och förnyelse av träd i Tessinparken har färdigställts under perioden. Renovering av gräsytor vid Breitenfeltsgatan och perenna rabatter vid Värtavägen har genomförts under året. Lokala idrottsföreningar och Förbundet för Ekoparken har i samverkan med Städa Sverige och stadsdelsförvaltningen städad Kaknässkogen under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel invånare i stadsdelsområdet som vet hur de ska gå tillväga om de vill påverka beslut i min stadsdel som rör: Parker, lekplatser, parklekar.	20				30 %		2021
Analys Kungsholmen 25% Östermalm 27%							
 Andel invånare i stadsdelsområdet som vet var de ska vända sig om de vill lämna synpunkter och idéer om sin stadsdel, när det gäller Parker, lekplatser, parklekar.	27				37 %		2021
Analys Kungsholmen 34 % Östermalm 26 %							
 Andel invånare i stadsdelsområdet som vet var de ska vända sig om de vill vara delaktig i utvecklingen av sin stadsdel, när det gäller	17				30 %		2021

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
parker, lekplatser, parklekar.							
Analys Kungsholmen 22% Östermalm 19%							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Ge idrottsföreningar möjlighet att städa i parkerna i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och organisationen Städa Sverige.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Implementering av Driftportalen park, vilket är ett nytt system för uppföljning och dialog med driftsentreprenören.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Invigning av Signalparken i Marieberg.	2021-01-01	2021-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

● Uppfylls helt

Nämndmål: 2.2.1. Behov av samhällsservice uppmärksammas tidigt i samhällsplaneringen

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.

I remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevakar och verkar förvaltningen för att invånarnas behov av specialbostäder, förskolor, äldreboenden och offentliga platser inom stadsdelsområdet tillgodoses.

Förväntat resultat

När nya bostäder byggs inom stadsdelsområdet har invånarna god tillgång till kommunal service samt parker och grönområden som är tillgängliga för alla. Det finns förskolor, bostäder med särskild service och äldreboenden i tillräcklig omfattning.

Enhetsmål: Invånarnas behov av nämndens verksamheter är med tidigt i samhällsplaneringen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Genom att i remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevaka invånarnas behov av specialbostäder, förskolor och offentliga platser i norra innerstaden.

Analys

Kungsholmen

Under året har stadsutvecklingen i Stadshagen, Kristineberg, Essingeöarna och kvarteret Tegelbruket på östra Kungsholmen varit i fortsatt fokus. I projekt Stadshagen har förvaltningen under våren granskat de omfattande bygghandlingarna för samtliga allmänna platser inom ramen för exploateringsområdet, och särskilt framhållit att det som byggs måste bli hållbart då det kommer att bli ett stort besöksstryck på parkerna i området. Kravet på att kunna ta hand om hela områdets dagvatten lokalt, rena och fördröja det innan det går ut på ledning har inneburet att en öppen dagvattenanläggning i form av en stor upphöjd plantering planeras i den nya Mariedalsparken. Arbete med att ta fram ett särskilt avtal gällande kommande drift och skötsel av daganläggningen pågår tillsammans med SVOA, ett avtal som kan komma att bli vägledande för framtida liknande anläggningar.

Förvaltningen har under hösten också svarat på en detaljplaneremiss avseende fastigheten Hemmet 18 och 20 i Marieberg, där förvaltningen ifrågasatte syftet med att permanenta en förskola med undermålig utemiljö.

Norrmalm

Arbetet med att bevaka nämndens behov av verksamheter i stadsutvecklingen i Hagastaden och Sabbatsbergsområdet har fortsatt under året. Förvaltningen har under hösten lämnat synpunkter under granskningen av detaljplanen för Östra Hagastaden samt lämnat synpunkter på systemhandlingen för de offentliga miljöerna i området. På uppdrag av nämnden har förvaltningen inlett en dialog med exploateringskontoret om att hitta en plats för en temporär skateyta samt utreda möjligheterna för en permanent yta för skate inom Östra Hagastaden. Förvaltningen har också svarat på en remiss om detaljplan för Öskaret 1, där förvaltningen ifrågasätter syftet att bebygga en gård inom en fastighet på Torsgatan.

Östermalm

Stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden har varit i fortsatt fokus under året. Förvaltningen har fortsatt deltagit i arbetet med framtagandet av ett program för Loudden, som leds av stadsbyggnadskontoret. Programmet planerades att komma ut på samråd till sommaren 2021, men har nu skjutits på framtiden. Förvaltningen har även deltagit i arbetet med att anlägga en tillfällig park i etapp Brofästet, som finns på plats i väntan på att den permanenta parken i etapp Kolkajen byggs, samt en tillfällig skatepark i väntan på byggnation i etapp Ängsbotten.

Inom ramen för fokusgruppen Leva och bo, som förvaltningen leder, har vandringar för

nyinflyttade i Norra Djurgårdsstaden planerats och genomförts tillsammans med exploateringskontoret under våren. Företaget Bee Urban sköter om nämndens bikupa i Norra Djurgårdsstaden. Under försommaren genomförde Bee Urban visningar av kupan för förskolegrupper som får lära sig mer om bin och biologisk mångfald.

Förvaltningen har under året även bland annat svarat på en detaljplaneremiss om utveckling av Uggleviksreservoaren, som syftar till att säkra stockholmsregionens dricksvattenförsörjning framåt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

● Uppfylls helt

Nämndmål: 2.3.1. Verksamheterna är fossilbränslefria och bidrar till en klimatpositiv miljö

● Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens transporter och resor är klimatsmarta. Arbetsmaskiner som används i nämndens verksamheter drivs på ett miljövänligt sätt.

Förväntat resultat

Fossilbränsleförbrukningen minskar. Förvaltningens medarbetare har mer kunskap kring hur de kan bidra till en mer klimatpositiv miljö.

Enhetsmål: Transporter inom verksamhetsområdet är miljömässigt hållbara

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Avdelningen bidrar till en hållbar livsmiljö genom att minska negativ miljöpåverkan från transporter inom verksamheten.

Analys

Kungsholmen

Miljörevision av anläggningsentreprenörens maskinpark har genomförts under året och diskussion förs med entreprenören om redovisning av bränsletyper och fordonspark. Den planerade miljörevisionen av driftentreprenörens maskinpark har inte kunnat genomföras då leverantör av tjänsten inte hade möjlighet att åta sig uppdraget. Revisionen kommer att genomföras under 2022.

Norrmalm

Miljörevision av anläggningsentreprenörens maskinpark har genomförts under året och diskussion förs med entreprenören om redovisning av bränsletyper och fordonspark. En miljörevision av parkdriftsentreprenörens maskinpark är genomförd under perioden och resultatet visade inga anmärkningar.

Östermalm

Den planerade miljörevisionen av driftentreprenörens maskinpark har inte kunnat genomföras då leverantör av tjänsten inte hade möjlighet att åta sig uppdraget. Revisionen kommer att genomföras under 2022. Även revision av anläggningsentreprenaden kommer genomföras under 2022.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

● Uppfylls helt

Nämndmål: 2.4.1. Invånare i alla åldrar tar del av ett varierande kulturutbud

● Uppfylls helt

Beskrivning

I stadsdelsområdet finns öppna mötesplatser för social stimulans och gemenskap. Samverkan sker med det lokala kulturlivet som erbjuder olika evenemang.

Nämnden har verksamheter där det finns möjlighet till eget skapande, musik, rörelse och teater.

Nämnden stödjer lokala föreningar och organisationer som bidrar till utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Samverkan sker med civilsamhället i syfte att erbjuda nyanlända sociala aktiviteter och fritidsaktiviteter.

Förväntat resultat

Invånare i alla åldrar tar del av och har möjlighet att utöva ett varierat kultur- och fritidsutbud. Barn i förskolan utvecklar sin förmåga att skapa och uttrycka sig på olika sätt. Personer som deltar i nämndens verksamheter erbjuds olika kulturella upplevelser och möjlighet till skapande. Civilsamhällets arbete stärks genom ett gott samarbete med förvaltningen.

Nämndmål: 2.4.2. Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma.

Nämnden bidrar till målet genom att utveckla parker och grönområden som ökar invånarnas och besökarnas möjlighet till fritidsaktiviteter genom ett jämställt, jämlikt och tillgängligt nyttjande året om.

Förväntat resultat

I parker- och grönområden ska invånarnas behov av lek, spontanidrott, fritidsaktiviteter och rekreation tillgodoses. Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar, som möjliggör ett jämställt och jämlikt nyttjande. Parklekarna är välbesökta och tillgängliga. Utvärderingar av utvalda investeringsprojekt visar att projektet bidragit till att målet uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel invånare som anser att det finns goda möjligheter till spontanidrott i Stockholm, som t.ex. motionsspår, bollplaner och öppna parktytor	71	73	69		82 %		2021
Analys Kungsholmen 75% Östermalm 89%							

Enhetsmål: Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

I parker- och grönområden tillgodoses invånarnas behov av lek, spontanidrott och fritidsaktiviteter. Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar året om, som möjliggör ett jämställt och jämlikt nyttjande. Parklekarna är välbesökta och tillgängliga.

Analys

Kungsholmen

Upprustningen av Signalparken i Marieberg färdigställdes i juni. Den nya lekmiljön är främst riktad till yngre barn, då det är det som området har störst behov av. Parken består av en blandning av funktioner som lockar både till rörelse, roll- och upptäckarleik och främjar ett jämställt nyttjande. I östra Primusparken på Lilla Essingen har de gamla skatemarkodulerna tagits bort och nya skatemarkoduler monterats. Nya nät på basketkorgarna har också satts upp.

Under försommaren har dialog hållits kring utformningen av lekplatsen i Kristinebergsparken. Dialogen bestod i en webbaserad enkät och totalt inkom 49 stycken svar. Majoriteten var positivt inställda till förslaget och upprustningen, specifikt till att ny belysning planeras till platsen. Under hösten har förslaget reviderats utifrån resultatet av dialogen samt platsens förutsättningar. Upprustning av fotbollsplanens markbeläggning med nytt grus har även planerats in i den kommande upprustningen, då detta önskades av många i dialogen. Dialog har förts med trafikkontoret angående projektering för ny belysning kring lekplatsen.

Planering för kommande byggstart under 2022 fortgår.

Under sommaren har även en medborgardialog kring placering av ett nytt utegym på stora Essingen pågått. Deltagandet var mycket högt, omkring 500 stycken svar kom in. Svaren har lagt grund för val av placering för utegymmet och platsen som nu utreds ligger i Broparken på Stora Essingen. Arbete med att ta fram bygghandlingar pågår. Utrustning som främjar ett jämställt nyttjande planeras samt förbättrad belysning vid platsen.

Ett nytt lekhus, i form av en miniatyr av Fredhällsgård som tidigare låg på platsen har uppförts i Tora Dahls park och ska locka till lek och påminna om områdets historia.

Norrmalm

I syfte att befolka och aktivera den nordvästra delen av Vasaparken ut mot Odengatan, har en yogapaviljong, med plats för yoga och andra stillsamma aktiviteter, byggts och öppnades upp för allmänheten under april med invigning den 4 maj. Vasaparkens dansbana har fått en ny segelduk med syfte att förbättra möjligheterna att använda dansbanan.

Förvaltningen har beställt en ny vattenlek till Vasaparkens parklek i form av en utvecklad dusch med många olika slags effekter. Vattenlekens utformning har stämts av med parklekspersonalen. På grund av försenad leverans av tekniska komponenter blev vattenleken klar och monterad på plats först under slutet av året.

Planering för upprustning av lekytan på Norrbackagatan, vid Norrbackatäppan pågick under våren. Upprustningen startade i augusti och planeras pågå till våren 2022. En odlarförening för stadsodling i Norrbackatäppan har startats och den nya vattenleken i parken driftsattes i juni och har varit igång under sommaren.

Upprustning av del av Observatorielunden som fungerar som skolgård åt Observatorielundens skola har pågått under sommaren och hösten 2021 med färdigställande i november. I upprustningen har byte av sliten utrustning och ytskikt skett. Åtgärderna bekostas av utbildningsförvaltningen.

Planering för upprustning av strandparken Blekholmsterrassen vid Klara Strand har pågått med projektering under året där bygghandlingar färdigställdes i november. I parken är en boulebana och ett mindre utegym planerade.

Arbete har pågått under hösten för att skapa en tillfällig yta för skate inom etableringsområdet för Östra Hagastaden. Vidare har önskemål om permanent skateyta lämnats till exploateringskontoret att tillskapa inom ramen för utvecklingen av Östra Hagastaden.,

Dialog med SISAB och exploateringskontoret har skett för återställning av hundrastgården i St Eriksparken som togs bort vid Rödabergsskolans upprustning.

Östermalm

För att stärka tillgång och utbud av lekplatser på Östermalm fattade nämnden i samband med verksamhetsplanen beslut om att påbörja arbetet med att tillskapa en ny temapark på Östermalm. Uppdraget införlivas i arbetet med att ta fram ett upprustningsförslag till utemiljön vid parkleken i Tessinparken. En medborgardialog har genomförts under försommaren genom en digital webbenkät samt pappersenkäter som funnits på plats i

parkleken. Engagemanget från allmänheten har varit stort, 204 synpunkter inkom under dialogen, och arbetet med att ta fram ett förslag på programförslag för upprustningen startade under sommaren. Ett nytt samråd genomfördes i december, där det fanns möjlighet att lämna synpunkter på det framtagna förslaget. Det färdiga förslaget kommer därefter tas upp för beslut i stadsdelsnämnden under vintern. Genomförandet av upprustningen kommer starta våren 2022.

Ruddammsparken, som ligger mitt bland bostadskvarteren i Ruddammen, är en grön oas med ett stort besöksstryck från boende och förskolor i närområdet. Parken har behov av upprustning och lekytan behöver utvecklas. Det fanns även behov av att sanera förorenade ytor som upptäckts i parken, vilket genomfördes under sommaren. En dialog med förskolor och närboende gällande att förbättra parken genomfördes under våren och 134 synpunkter inkom under dialogperioden. Ett programarbete för upprustning av parken och lekplatsen har påbörjats sommaren. Program för upprustningen kommer färdigställas under hösten och genomförandet av upprustningen kommer ske 2022. Ett programförslag för vistelse och naturlek på Nobelparkens höjd har tagits fram under hösten. Förslaget kommer att presenteras för en närliggande förskola i början av 2022 för att få idéer och synpunkter. Förslaget kommer att tas upp för beslut i nämnden under våren. Utförande planeras till sommaren 2022.

Tillgänglighetsinventeringarna av de lekplatser samt utegym som förvaltningen ansvarar för har färdigställts. Förvaltningen kommer inleda att åtgärda brister som inventeringarna uppmärksammat under 2022.

Under hösten har tekniken för Motalaparkens plaskdamm renoverats och anpassats efter dagens krav och standard. Gradängerna runt plaskdammen återuppbyggs samtidigt med justerade höjder, ny beläggning och bänkar. Arbetet planeras vara färdigt till plaskdammsäsongen 2022. Förvaltningen har också, tillsammans med exploateringskontoret, deltagit i planering av en tillfällig skatepark i etapp Ängsbotten i Norra Djurgårdsstaden, i väntan på byggnation av bostäder på platsen. Den nya skateparken planeras att öppna i början på 2022.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Genomföra en kulturvandring i en park på Kungsholmen.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Genomföra en kulturvandring i en park på Norrmalm.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Genomföra en kulturvandring i en park på Östermalm.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Genomföra en medborgardialog i samband med utredning för ett nytt utegym på Stora Essingen.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Genomföra en medborgardialog inför framtagande av förslag till upprustning av utemiljön vid Tessinparkens parklek.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Genomföra upprustning av lekytan vid Norrbackagatan.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Invigning av yogapaviljongen i Vasaparken.	2021-01-04	2021-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

● Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system Kungsholmen 100% Östermalm 100%	100 %			100 %	100 %	100 %	2021

Nämndmål: 2.5.1. Miljömässigt hållbara verksamheter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Nämndens verksamheter

Nämnden är miljömässigt hållbar genom att välja miljövänliga produkter skötselmetoder samt hälsosam och klimatsmart mat. Nämndens reducerar energiförbrukningen och fortsätter byta ut gamla vitvaror och belysning, samt inför rutiner för energibesparing. Hållbarheten stärks genom att verksamheterna förebygger avfall, källsorterar och återvinner samt bidrar till en cirkulär ekonomi genom återbruk. Verksamheterna minskar användningen av skadliga kemikalier och bruket av plast och engångsartiklar. Kännedom om hur verksamheten och medarbetare kan bidra till en hållbar livsmiljö ökar genom att utbildning, erfarenhetsutbyte och information.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter bidrar till en hållbar livsmiljö. Andelen miljömärkta varor och ekologisk och vegetarisk mat i verksamheterna är fortsatt hög och ökar. Matsvinnet minskas och fler verksamheter sorterar ut matavfall och källsorterar. Avfallsmängderna minskas genom återbruk och att användningen av engångsartiklar minimeras. Användningen och exponeringen av skadliga kemikalier minskas. Kunskapen blir större hos förvaltningens medarbetare om hur man gör miljöpositiva val.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Implementera Norrmalms stadsdelsförvaltnings miljö- och klimathandlingsplan	2021-01-01	2021-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Kartlägga elanvändningen i verksamheter med syfte att hitta energieffektiviserande åtgärder	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Öka kunskap och kännedom om miljö och klimatfrågor samt skapa förutsättningar för dialog om miljöfrågor på förvaltningen.	2021-01-01	2021-12-31	

Enhetsmål: Avfallshanteringen i parkerna är miljösmart

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Skräphanteringen är effektiv och miljösmart genom välplacerade miljösmarta skräpkorgar.

Analys

Skräphanteringen i parkerna effektiviseras ytterligare efter tidigare satsning på digitala och miljösmarta skräpkorgar, vilket har inneburit tydliga ekonomiska och miljömässiga vinster, bland annat minskade antalet transporter i parkerna. Placering av skräpkorgar ses nu över kontinuerligt för att för att optimera insamling samt minska tömningsfrekvenser och transporter. Förvaltningen verkar för stärkt samarbete med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB, i syfte att förbättra och effektivisera skräphanteringen så att den offentliga miljön upplevs ren och snygg oavsett förvaltningsgränser. Under året har förvaltningen också börjat utreda ett nytt system för vanliga skräpkorgar med en sensor som signalerar fyllnadsgrad till entreprenören, och som kan komplettera de miljösmarta självkomprimerande skräpkorgarna.

Kungsholmen och Östermalm

Miljösmarta skräpkorgsmoduler med flera fraktioner för källsortering har placeras ut i Rålambshovsparken och vid den nya parkleken Hjortgläntan i Hjorthagen under året.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Genomförande av miljörevision av parkentreprenörens samt anläggningsentreprenörens maskinpark.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Placera ut miljösmart skräpkorg med källsortering i Rålambshovsparken.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Placera ut miljösmart skräpkorg med källsortering vid parkleken Hjortgläntan i Hjorthagen.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Utreda miljösmart system för befintliga skräpkorgar.	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: 2.5.2. Parker och grönområden klarar nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

● Uppfylls helt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma i Stockholms stad.
Nämnden bidrar till målet genom att bland annat arbeta med strategier för dagvattenhantering, utvecklar parkerna för att kunna klara ett varmare klimat samt skötsel och åtgärder som gynnar biologisk mångfald och stärker ekosystemtjänster.

Förväntat resultat

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar. Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna synliggörs och förstärks.

Enhetsmål: Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Parker har anpassats för bättre dagvattenhantering och omhändertagande av kraftiga regn. Genom framtagna trädvårdsplaner finns en strategi för vilka typer av träd som ska återplanteras för att bidra till ökad motståndskraft mot sjukdomar och en ökad artrikedom.

I de planeringsplaner som tagits fram i parkförnyelseprojekt är fokus på ett varierat växtmaterial som gynnar insektsliv och biologisk mångfald. Parker sköts enligt framtagna skötselplaner för ökad biologisk mångfald.

I besvarandet av remisser och genom medverkan i pågående stadsutvecklingsprojekt har avdelningen verkat för att nya parker anpassas till ett förändrat klimat och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.

Analys

Kungsholmen

Under året har flertalet almar tagits ner i Kungsholmens parker, på grund av almsjukan. I Fredhällsparken och Rålambshovsparken har högstubbar av träden sparats för att gynna biologisk mångfald. I Fredhällsparken har högstubbarna skulpterats av en konstnär. Under året har nya träd planterats i flertalet parker som ersättning för fällda almar och inom ramen för parkupprustningar. Totalt omkring 60 träd, bland annat i Signalparken, Konradsbergsparken, Kronobergsparken, Pontonjärparken, Rålambshovsparken och Fredhällsparken.

Trädplanen för Polishusparken beslutades av stadsdelsnämndens i mars, i samband med att programmet för Polishusparken godkändes. Trädplanen ligger tillgrund för val av nya träd som kommer att planteras inom ramen för parkens upprustning.

I början av juni avslutades arbetena i etappen *Regnparken* i Rålambshovsparken och anläggningen kunde öppnas för allmänheten. Biofiltret i *Regnparken* är förberett för att kunna

kopplas ihop med trafikdagvattnet från Lilla Västerbron, under våren meddelade dock Trafikkontoret att medel saknas för att kunna bygga om avvattningen från Lilla Västerbron under innevarande år. Trafikkontoret har ansökt om både statligt bidrag från trafikverket och klimatinvesteringsmedel för att genomföra åtgärden under 2022. Under hösten genomfördes arbete med viss komplettering av etappen *Skyfallsdammen* bland annat med renovering av gräsytor. Stockholm drabbades av kraftiga regn i slutet av maj och i juni, de åtgärder som genomförts i Rålambshovsparken för ökade möjligheter att ta hand om just skyfall och dagvatten, visade sig då fungera som tänkt. Projektet har slutrapporterats till Boverket, som har godkänt och betalat ut slutlig del av det statliga stödet som projektet beviljades 2018.

Andelen långgräsytor och ängsytor har ökat under året. Gräs och äng sparas bland annat i delar av Kronobergsparken, Konradsbergsparken och Rålambshovsparken. Ängsplantor och lökar har planterats i parkstråket vid Love Almqvist väg.

Förvaltningen fortsätter delta i styrgruppen för arbetet med lokala åtgärdsprogram (LÅP) Ulvsundasjön för god vattenstatus tillsammans med berörda förvaltningar. LÅP för Ulvsundasjön beslutades i berörda nämnder under 2021.

Norrmalm

Anläggning av ängsytor i Observatorielundens slänter har skjutits upp till nästkommande år. Beslutet grundar sig i att förvaltningen först har upphandlat konsult för artinventering för att ta reda på vilka arter som finns från början samt få åtgärdsförslag för ökad mängd pollinerande insekter. En uppföljande inventering efter åtgärder ska sedan göras efter ett antal år för att utvärdera om och hur mycket den biologiska mångfalden har ökat. Artinventeringen har genomförts under sommaren och resultatet av inventeringen redovisas i rapport som färdigställdes under hösten.

Åtgärder med syfte att stärka den biologiska mångfalden i Bellevueparken har utförts under hösten med plantering av tallar, öppna upp för sandblottor, luckring av buskage, friställning av träd. Åtgärderna är avstämda med Länsstyrelsen. Ny odlarförening på Norrbackatäppan har bildats i syfte att skapa en social mötesplats och bidra till den biologiska mångfalden på platsen.

För att åstadkomma ett trädbestånd med kontinuitet över tid kan det finnas behov av att byta ut gamla träd till nya. Förvaltningen har erhållit klimatmedel för plantering av träd. Träden är viktiga för stadens lokalklimat. Trädplantering sker under december Trädplantering skedde under december i Vasaparken, Vanadislunden, Enkehusparken, Blåkråkan och i Bellevueparken.

Förvaltningen har erhållit klimatinvestering för att byta ut ismaskinen vid Vasaparkens isbana, då den har låg verkningsgrad och inte klarar nya miljökrav. Den nya maskinen var i drift till säsongstart 2021.

I Vanadislunden har rännalar och infiltrationsmagasin renoverats för att bättre kunna leda och omhänderta regnvatten.

Förvaltningen fortsätter delta i styrgruppen för arbetet med lokala åtgärdsprogram (LÅP) Brunnsviken för god vattenstatus tillsammans med berörda förvaltningar. LÅP Brunnsviken färdigställdes under året och kommer beslutas i berörda nämnder 2022. Samarbetet med

exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret fortsätter för att stärka de ekologiska sambanden i utvecklingen av Hagastaden.

Östermalm

I syfte att göra Humlegården bättre rustad för kraftiga regn, genom att fördröja dagvatten som förväntas rinna genom parken, sökte och beviljades förvaltningen klimatinvesteringsmedel för projektering och anläggning av ett skyfallsmagasin i Humlegården. För att ta fram bygghandlingar för ett skyfallsmagasin i Humlegården genomförde förvaltningen en direktupphandling i början av sommaren. Det inkom inget giltigt anbud i upphandlingen vilket innebär att det planerade anläggningsarbetet inte kunde inledas under 2021. Förvaltningen ansöker om ombudgetering av klimatmedlen till 2022 för att genomföra skyfallsdammen.

Det systematiska arbetet med parkernas träd, i syfte att skapa ett trädbestånd som är vitalt och håller en god kontinuitet över tid, har fortsatt under perioden, då bland annat en plan för vård och förnyelse av träd i Tessinparken har färdigställts under perioden. I syfte att stärka den biologiska mångfalden har ängsyta anlagts och invigts vid Hakberget på Gärdet under perioden. I syfte att stärka mikroklimatet har gräsytor vid parktorget vid Breitenfeldtskatan också renoverats under perioden.

Inom ramen för utvecklingsanslaget för Nationalstadsparken har förvaltningen erhållit medel för att restaurera våtmarken vid Kaknäs före detta skjutbana samt friställa ekar och slyröjning av skogsbryn i Kaknäskogen. Projekten har slutförts under året. Förvaltningen fortsätter delta i styrgruppen för arbetet med lokala åtgärdsprogram (LÅP) Brunnsviken för god vattenstatus tillsammans med berörda förvaltningar. LÅP Brunnsviken färdigställdes under året och kommer beslutas i berörda nämnder 2022.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anlägga växtbädd med biokol i Linnéplanteringen, förutsättande att klimatinvesteringsmedel erhålls.	2021-01-01	2021-12-31	
Analys Projektet försenat, genomförs 2022.			
 Anlägga ängsyta i Observatorielunden.	2021-01-01	2021-12-31	
Analys Inför anläggning behövdes en artinventering genomföras vilket gjordes under året. Anläggning av ängsyta kommer genomföras 2022.			
 Anlägga ängsyta på Hakberget på Gärdet.	2021-01-04	2021-12-31	
 Avsluta klimatanpassningsarbetet i Råambshovsparken och slutrapportera projektet till Boverket.	2021-01-04	2021-12-31	
 Genomföra klimatanpassningsåtgärder i Humlegården, under förutsättning att klimatinvesteringsmedel erhålls.	2021-01-01	2021-12-31	
Analys Projektet försenat, genomförs 2022.			
 Sköta Bellevueparkens strandlinje mot Brunnsviken så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2021-01-01	2021-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Sköta strandlinjen mot Kungsholmen och Essingeöarna så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Sköta strandlinjerna inom Östermalms stadsdelsområde så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Ta fram trädvårdsplaner för de större aktuella parkinvesteringsprojekten.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Undersöka intresse för en ny stadsodling vid Norrbackatäppan.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Utreda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i varje parkupprustningsprojekt.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Återplantering av träd och perenner på Kungsholmen.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Återplantering av träd och perenner på Norrmalm.	2021-01-01	2021-12-31	
✓	Återplantering av träd och perenner på Östermalm.	2021-01-01	2021-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

● Uppfylls helt

Nämndmål: 3.1.1. Budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

● Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter ska drivas inom dess givna ekonomiska ramar och resurserna ska användas effektivt för att nå en budget i balans. Medarbetare och chefer ska ha en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka verksamhetens kostnader och intäkter. Detta ska bidra till att identifiera utvecklingsområden och ta fram åtgärder vid behov och därmed uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förväntat resultat

Nämndens budget är i balans och förvaltningen säkerställer en långsiktig stabilitet i ekonomin. Förvaltningens chefer har god kunskap om förändringar i verksamheten och gör Anpassningar inom budgetramen utifrån behov. Åtgärder vidtas och följs upp i samband med månadsuppföljningarna då behov finns.

Utbildningar i ekonomiadministration hålls vid två tillfällen om året.

Enhetsmål: Verksamhetsområdets upphandlingar och inköp bidrar till långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheten är trogen de avtal som finns samt har kunskap om och ställer relevanta sociala, miljömässiga och ekonomiska krav i de egna upphandlingar som görs.

Analys

Arbete har pågått enligt plan under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Nämndmål: 3.2.1. Resurser används väl med fokus på resultat för invånarna

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom ett effektivt utnyttjande av förvaltningens samlade resurser skapas förutsättningar för en hållbar ekonomi och verksamheter av hög kvalitet. Förvaltningen tar tillvara digitaliseringens möjligheter samt uppmuntrar nytänkande och innovativa lösningar och arbetsätt.

Genom ett ökat användande av e-handelssystemet uppnås en högre avtalstrohet samt kostnadseffektivitet. Samverkan och jämförelser mellan verksamheter och stadsdelsnämnder bidrar till utveckling av arbetsprocesser. Förvaltningen arbetar för att tillgängliggöra verksamheterna och staden utifrån invånarnas behov. Eftersom stadsdelsområdet växer behöver förvaltningen säkerställa att lokalbeståndet används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter använder resurser effektivt så att invånarna får största möjliga nytta för skattepengarna. Användningen av digitala verktyg utvecklas.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elektroniska inköp					65 %		2021

Enhetsmål: Verksamhetens resurser förvaltas och används väl med fokus på resultat och effekter för våra invånare och parkbesökare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheten har en budget i balans och beställarkompetensen är hög. Verksamheten bedrivs enligt ingångna avtal och med fokus på att uppnå hög kvalitet i parkerna för invånare och parkbesökare enligt uppställda mål. Uppföljning och kontroll av parkentreprenörernas arbete är systematisk och effektiv. Samarbetet i staden kring övergripande fokusområden inom verksamheten är utvecklad.

Analys

Arbete har pågått enligt plan under året.

Nämndmål: 3.2.2. Medarbetare och chefer är engagerade och utvecklar verksamheten

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen är ett föredöme som arbetsgivare och har en väl fungerande arbetsmiljö som möjliggör engagemang, samverkan och utveckling.

Förväntat resultat

Engagerade medarbetare och chefer bidrar till att nå uppsatta mål och att utveckla verksamheten. Personalerlighet och sjukfrånvaro är på en sund nivå.

Enhetsmål: Ledarskap och medarbetarskap är utvecklingsinriktat och skapar delaktighet.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheten attraherar, rekryterar, behåller och kompetensutvecklar sina medarbetare.

Den organisatoriska och sociala arbetsmiljön är god.

Ledarskapet är aktivt och kommunikativt.

Medarbetarna har tydliga roller, är engagerade och tar ansvar för att både utföra och utveckla sitt arbete.

Upplevelsen av delaktighet och inflytande skapar arbetsglädje, engagemang och goda resultat.

Analys

Arbete har pågått enligt plan under året. Under pandemin då hemarbete krävts gör har avdelningen genomfört extra gemensamma platsbesök i egna parker eller på andra intressanta

platser för att få inspiration och social samvaro på ett Corona-säkert sätt. Digitala avdelningsfika har också genomförts under året.

Investeringar

Parkinvesteringar

Norrmalm

Stadsdelsnämnden har i budget 2021 tilldelats 15,2 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2021	Bokslut	Avvikelse bokslut	Avvikelse mellan prognos T2 och budget
Centrala medel				
Norrbackatäppan	2,6	2,6	0	-1,1
Observatorielunden nedre	0,1	0,4	-0,3	0,2
Observatorielunden övre	1	0,7	0,3	-0,2
Blekholmsterrassen	-0,2	0,9	1,1	1,1
Reinvesteringar				
Norrbackatäppan	0,5	0,5	0	0
Observatorielunden	0,9	0,9	0	0
Blekholmsterrassen	1,1	0	1,1	0
Nycklade medel				
Observatorielunden nedre	1	0,3	0,7	-0,3
Observatorielunden övre	0,8	0,1	0,7	0,2
Vasaparken Yogapaviljong	0,7	0,5	0,2	0
Norrbackatäppan	1,8	2,4	-0,6	0,5
Vanadislunden	2	0,8	1,2	0,3
Vasaparken nya entré mm	1,1	1,8	-0,7	0,1
Bellevueparken	0,1	1,1	-1	-1
Tillgänglighetshöjande åtgärder	0,7	0,9	-0,2	0,1
Småparker	1	0,9	0,1	0,5
Totalt	15,2	14,8	0,4	0,4
Klimatinvesteringar				
Ismaskin	3,7	3,7	0	0
Träd och perennplantering	0,5	0,5	0	0

Kungsholmen

Stadsdelsnämnden har i budget 2021 tilldelats 12,9 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2021	Bokslut 2021	Avvikelse bokslut	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut
Centrala medel				
Signalparken	1,5	2,2	-0,7	-0,2
Rålambshovsparken	0,5	0,5	0	0
Rinmangården	1	0,1	0,9	0,4
Polishusparken	1	1,1	-0,1	-0,1
Reinvestering				
Rålambshovsparken	0,5	0,4	0,1	0,1
Rinmangården	2	1,6	0,4	0,4
Nycklade medel				
Norr Mälarstrands parkstråk	0,5	0,4	0,1	0,1
Rålambshovsparken	0,3	0,3	0,0	0,2
Tora Dahls park	0,8	0,8	0,0	0,2
Signalparken	1,4	0	1,4	0,0
Kristinebergs slottspark	0,3	0,1	0,2	0,2
Karlbergskanalen	1,5	1,2	0,3	0,4
Fredhällsparken	0,7	1,1	-0,4	-0,1
Kristinebergsparken	0,6	0,1	0,5	0,2
Polishusparken	0	0,1	-0,1	0,3
Västra och östra Kungsholmen	0,1	1,0	-0,9	-0,3
Fredhäll och Marieberg	0,1	0	0,1	0
Lilla och Stora Essingen	0,1	0,7	-0,6	-0,6
Totalt	12,9	11,7	1,2	1,2
Klimatinvesteringar				
Miljösmarta sorteringskorgar	0,2	0,2	0,0	0,0
Trygghetsinvesteringar				
Love Almqvist väg belysning	0,7	1,0	-0,3	-0,3
Övrigt (Externa medel)				
Grönare städer - Rålambshovsparken	0	-1,2	1,2	1,2
Totalt	13,8	11,7	2,1	2,1

Östermalm

Stadsdelsnämnden har i budget 2021 tilldelats 15,4 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Där utöver har nämnden tilldelats medel för klimatinvesteringar och trygghetsinvesteringar. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2021	Bokslut 2021	Avvikelse bokslut	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut
Parkinvesteringar				
Ruddammsparken	3	2,9	0,1	0,1
Reinvesteringar				
Humlegården	2	1,7	0,3	0,3
Hjorthagens innergårdar	3	3	0	0
Nvcklade medel				
Ruddammsparken	1	0,8	0,2	0,2
Roslagsparken	1,5	1,9	-0,4	-0,5
Nobelparken	0,5	0,3	0,2	0,2
Tessinparken	0,6	0,9	-0,3	0,1
Ekhagens strandpromenad	0,5	0,5	0	0
Tillgänglighetshöjande åtgärder mm	1,7	0,7	1	0,1
Småparker och lek	1,2	1,4	-0,2	0,4
Kaknässkogen	0,4	0,4	0	0
Totalt	15,4	14,5	0,9	0,9
Klimatinvesteringar				
Klimatanpassningsåtgärder Humlegården	7	0,5	6,5	6,5
Trygghetsinvesteringar				
Trygghetsfrämjande insatser i Ekhagen och Hjorthagen	0,2	0,2	0	0

Inkomna synpunkter och klagomål

Kungsholmen

Totalt har 2 256 synpunkter inkommit under året. Antalet synpunkter har minskat något i jämförelse med föregående år då 2 343 synpunkter inkom. De senaste åren, fram till 2021, har det dock varit en stor ökning av inkomna synpunkter för varje år, en trend som nu ser ut att ha planat ut. Den stora ökningen de senaste åren, som är en trend i staden i stort, kan delvis bero

på en ökad användning av det digitala verktyget Tyck till, där allmänheten kan lämna synpunkter på den offentliga miljön.

Många inkomna synpunkter rör slitage på lekutrustning samt utegym och underhåll i parkerna generellt. Detta kan delvis bero på det höga besöksstrycket i parkerna på Kungsholmen, som dessutom har blivit högre i samband med den pågående pandemin då många stannar hemma i större utsträckning och förlägger aktiviteter som tidigare genomfördes inomhus i parkerna. Att besöksstrycket i parkerna har blivit större har också lett till att spänningen mellan olika intressegrupper som använder parkerna har ökat. Många inkomna synpunkter är därför klagomål på att ordningsregler i parkerna inte hålls, exempelvis vad gäller lösspringande hundar eller att elsparkcyklar körs i park.

Många synpunkter som inkom under sommaren rörde stadsdelsområdets badplatser, och främst Hornsbergsstrand gällande bland annat vattenskotrar. I jämförelse med föregående år har dock synpunkterna kring Hornsbergsstrand minskat, vilket tyder på att de insatser som genomförts under året har fått effekt. En ökning av beröm har även skett i jämförelse med samma period föregående år, dessa har främst handlat om den nya hundrastgården och stadsodlingen på Kristineberghöjden, skidspåret som anlades i Fredhällsparken och städningen i parkerna.

Kategori	Antal 2021 (antal 2020)
Fråga	550 (588)
Klagomål	476 (526)
Felanmälan	988 (993)
Beröm	70 (34)
idé	172 (202)
Totalt	2 256 (2 343)

Norrmalm

Totalt har 833 synpunkter inkommit under året, vilket är en liten ökning i jämförelse med föregående år då 783 synpunkter inkom. Antalet inkomna synpunkter har ökat något för varje år de senaste åren, vilket är en trend i staden i stort. Ökningen kan delvis bero på en ökad användning av det digitala verktyget Tyck till, där allmänheten kan lämna synpunkter på den offentliga miljön.

Många synpunkter rör slitage på lekutrustning och utegym och underhåll i parkerna generellt. Detta kan delvis bero på det höga besöksstrycket i parkerna på Norrmalm, som dessutom har blivit högre i samband med den pågående pandemin då många stannar hemma i större utsträckning och förlägger aktiviteter som tidigare genomfördes inomhus, utomhus i parkerna. Att besöksstrycket i parkerna har blivit större har också lett till att spänningen mellan olika intressegrupper som använder parkerna har ökat. Många inkomna synpunkter är därför klagomål på att ordningsregler i parkerna inte hålls, exempelvis vad gäller lösspringande hundar eller att elsparkcyklar körs i park.

Kategori	Antal 2021 (antal 2020)
Fråga	188 (176)
Klagomål	133 (156)
Felanmälan	412 (370)
Beröm	16 (14)
idé	84 (67)
Totalt	833 (783)

Östermalm

Totalt har 1 359 synpunkter inkommit under året. Antalet synpunkter har minskat något i jämförelse med föregående år då 1524 synpunkter inkom. De senaste åren, fram till 2021, har det dock varit en stor ökning av inkomna synpunkter för varje år, en trend som nu ser ut att ha planat ut. Den stora ökningen de senaste åren, som är en trend i staden i stort, kan delvis bero på en ökad användning av det digitala verktyget Tyck till, där allmänheten kan lämna synpunkter på den offentliga miljön.

Många synpunkter rör slitage på lekutrustning och utegym och underhåll i parkerna generellt. Detta kan delvis bero på det höga besöksstrycket i parkerna på Östermalm, som dessutom har blivit högre i samband med den pågående pandemin då många stannar hemma i större utsträckning och förlägger aktiviteter som tidigare genomfördes inomhus, utomhus i parkerna. Att besöksstrycket i parkerna har blivit större har också lett till att spänningen mellan olika intressegrupper som använder parkerna har ökat. Många inkomna synpunkter är därför klagomål på att ordningsregler i parkerna inte hålls, exempelvis vad gäller lösspringande hundar eller att elsparkcyklar körs i park.

Kategori	Antal 2021 (antal 2020)
Fråga	428 (433)
Klagomål	272 (406)
Felanmälan	536 (533)
Beröm	31 (40)
idé	92 (112)
Totalt	1359 (1524)